

Νερό, πολύτιμες σταγόνες

Η ιστορία του ανθρώπου ήταν πάντα άμεσα συνδεδεμένη με το νερό. Ο πρωτόγονος άνθρωπος φρόντιζε να κατοικεί και να ζει κοντά στις πηγές, στους ποταμούς και τις λίμνες. Όλοι **οι μεγάλοι αρχαίοι πολιτισμοί άνθισαν** γενικώς κατά μήκος των μεγάλων ποταμών, όπως ο αιγυπτιακός. Ακόμα και σήμερα ο άνθρωπος κατασκευάζοντας φράγματα και κάθε είδους υδρευτικά έργα, δηλαδή έργα για τη μεταφορά νερού στους κατοίκους μιας περιοχής, εξασφαλίζει το απαραίτητο νερό και πολλές φορές το φέρνει κοντά του από αρκετά μακρινές αποστάσεις.

Αντιμετωπίζουμε όμως ένα πολύ σοβαρό πρόβλημα. Τα αποθέματα του γλυκού νερού που υπάρχουν στη Γη, δηλαδή η ποσότητα που έχει φυλαχθεί για μελλοντική χρήση, και που μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τους ανθρώπους είναι λιγοστά, μόλις το 0,01% των νερών, αλμυρών και γλυκών, του πλανήτη. Αυτά τα λιγοστά αποθέματα γλυκού νερού που υπάρχουν, εμείς οι άνθρωποι, αντί να τα χρησιμοποιούμε με μέτρο, για να μην εξαντληθούν, τις περισσότερες φορές τα σπαταλάμε απερίσκεπτα. Επιπλέον, τα ρυπαίνουμε, κυρίως με βιομηχανικά και χημικά απόβλητα. Έτσι το νερό πια **δεν επαρκεί**, για να καλύπτει τις ανάγκες όλων των κατοίκων του πλανήτη. Οι επιστήμονες υποστηρίζουν ότι οι περιοχές του πλανήτη μας, στις οποίες τα γλυκά νερά εξαντλούνται συνεχώς, οδηγούνται σε ερημοποίηση. Ερημοποίηση σημαίνει ότι τεράστιες εκτάσεις έχουν ήδη γίνει ή θα γίνουν στο μέλλον έρημοι. Παράλληλα, δεκάδες χιλιάδες άνθρωποι υπολογίζεται ότι θα πεθάνουν από την έλλειψη νερού και από μολυσμένα νερά. Η Αφρική και η Ασία έχουν πολύ σοβαρό πρόβλημα, ενώ σύντομα θα έχει και η νότια Ευρώπη, αν δεν κάνουμε κάτι.

Πηγή: <https://waterkatwiki.wikispaces.com>

Κυκλώνω αυτό που εννοεί:
οι πολιτισμοί μεγάλωσαν ή επιβίωσαν

Πώς το καταλαβαίνω;

1 Δίνω έναν άλλο τίτλο στο κείμενο:**2 Κυκλώνω το σωστό:**

Ποια φράση δεν ταιριάζει με το κείμενο;

- α) Το νερό δεν είναι αρκετό για τις ανάγκες όλων των ανθρώπων του πλανήτη.
- β) Ο άνθρωπος ανακάλυψε τη σημασία του νερού στη ζωή του τα τελευταία χρόνια.
- γ) Η παρουσία του νερού βοήθησε στην ανάπτυξη πολλών πολιτισμών.
- δ) Ορισμένες περιοχές του πλανήτη οδηγούνται σε ερημοποίηση.

Ποιες περιοχές αφορά αυτήν τη στιγμή

το πρόβλημα της μείωσης του γλυκού νερού;

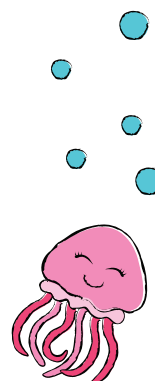
- α) Όλο τον πλανήτη
- β) Την Αφρική
- γ) Την Αφρική και την Ασία
- δ) Τη νότια Ευρώπη

Τι ακόμα μπορεί να οδηγήει στη μείωση των αποθεμάτων του γλυκού νερού;

- α) Η μείωση των βροχοπτώσεων
- β) Η υπερθέρμανση του πλανήτη
- γ) Η παγκόσμια αύξηση του πληθυσμού
- δ) Όλα τα παραπάνω

Ποια φράση θεωρώ συνώνυμη της λέξης «απερίσκεπτα»;

- α) Χωρίς ντροπή
- β) Χωρίς σκέψη
- γ) Με μέτρο
- δ) Με λογική

- 3** Παρατηρώ την εικόνα και υπογραμμίζω τις λέξεις που ταιριάζουν με αυτήν:

ερημοποίηση ζώα υπό εξαφάνιση Αφρική ξηρασία Ευρώπη
υγρασία λειψυδρία υγρότοπος υπερθέρμανση

- 4** Προτείνω δυο καθημερινές συνήθειες, που μπορούμε να αλλάξουμε, ώστε να βοηθήσουμε στην αντιμετώπιση του προβλήματος της λειψυδρίας.

Large blue water drop shape with horizontal lines for writing.

Large green water drop shape with horizontal lines for writing.

5 Αντιστοιχίζω τις φράσεις με την οικογένεια του ρήματος «ανθίζω» με τη σημασία που έχουν κάθε φορά:

Πολλοί σπουδαίοι επιστήμονες και καλλιτέχνες έφυγαν από τη ζωή πάνω στο άνθος της ηλικίας τους.	●	● Αρχίζω να ομορφαίνω.
Η Άννα άρχιζε ν' ανθίζει μετά το Γυμνάσιο.	●	● Φτάνω στην καλύτερη εποχή μου, βρίσκομαι στο ανώτατο εξελικτικό στάδιο.
Η Αθήνα βρέθηκε στο άνθος της τον 5 ^ο αιώνα π.Χ.	●	● Βγάζω άνθη, ανθοφορώ.
Οι περισσότερες ποικιλίες κερασιάς ανθίζουν την άνοιξη.	●	● Αναπτύσσομαι, εξελίσσομαι ανοδικά, προοδεύω.
Στην Ελλάδα ο τουρισμός βοηθά την άνθιση της οικονομίας.	●	● Κατά την περίοδο της νεότητας.

6 Πολλοί επιστήμονες υποστηρίζουν πως η μείωση των αποθεμάτων του γλυκού νερού θα έχει ως συνέπεια τη μετακίνηση πληθυσμών (κλιματική μετανάστευση). Συμφωνώ ή διαφωνώ με αυτήν την άποψη; Αιτιολογώ την απάντησή μου. [Ακολουθώ το σχεδιάγραμμα]

- A. Αναφέρομαι γενικά στη λειψυδρία και στις συνέπειές της.
 B. Γιατί αυτές θα οδηγήσουν σε πιθανή μετακίνηση;
 Γ. Ποια είναι η προτεινόμενη λύση;

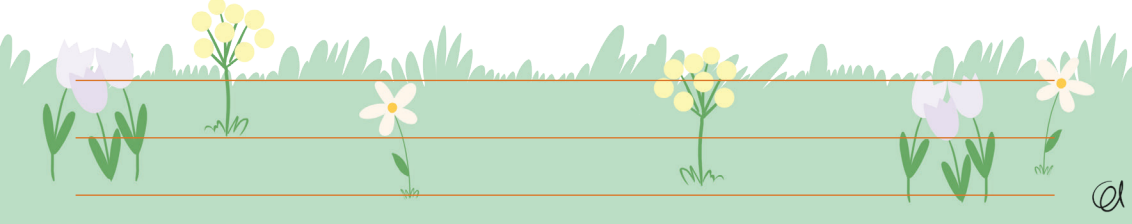
A

B

Γ

7 Σκέφτομαι πάνω σε όσα διαβάζω:

Το κείμενο λέει

Ο αιγυπτιακός πολιτισμός ήταν σημαντικός.

Σπαταλάμε απερίσκεπτα τα αποθέματα πόσιμου νερού.

Επιπλέον ρυπαίνουμε τα νερά με βιομηχανικά και χημικά απόβλητα.

Η Αφρική και η Ασία έχουν πολύ σημαντικό πρόβλημα.

Εγώ καταλαβαίνω

Επειδή η Αίγυπτος _____

Για να διατηρήσουμε αποθέματα νερού για τις μελλοντικές γενιές, _____

Αυτό γίνεται με διάφορους τρόπους, όπως _____

Οι ήπειροι αυτές πρώτες δοκιμάστηκαν από τη λειψυδρία, γιατί _____

8 Όπως είχα μάθει από την προηγούμενη σχολική χρονιά, στην αρχαία Κρήτη είχε αναπτυχθεί ο Μινωικός πολιτισμός, ο οποίος είχε δεχθεί επιρροές και από τον Αιγυπτιακό πολιτισμό. Αντιστοιχίζω σε κάθε πολιτισμό αυτά που του ταιριάζουν:

Μίνωας

ιερογλυφικά

Φαραώ

Γραμμική Β

Μινωικός
πολιτισμός

Αιγυπτιακός
πολιτισμός

Κνωσός

Νείλος

Μητέρα Γη

ταυροκαθάψια

Μια διαφωτιστική συζήτηση

Ηταν τριάντα ζευγάρια μάτια καρφωμένα στον δάσκαλο. Ήταν δύσκολο να ακούσεις και τις ανάσες των παιδιών, γιατί και αυτές θαρρείς είχαν σταματήσει.

— Ο κόσμος ολόκληρος πέρασε από μια τρελή εποχή γενικής επίθεσης εναντίον της φύσης. Πάλεψε να της αποσπάσει, όπως όπως και γρήγορα, ό,τι πολύτιμο έχει. Όμως ό,τι και να της έπαιρνε αυτή το αντικαθιστούσε, ώσπου...

Όσπου τι; Η φωνή του δασκάλου είχε γίνει βροντερή, νόμιζες πως **είχε βγει στα παρα-
θύρια του κόσμου και ζητούσε βοήθεια.**

— Αφήστε τις σάκες σας εδώ που βρίσκονται και πάμε μια βόλτα στην εξοχή!

Τα παιδιά μουδιασμένα αλλά γεμάτα χαρά προχώρησαν, βγήκαν από το χωριό. Φύλλα κιτρινισμένα τους χαστούκισαν, σπρωγμένα από τον δυνατό αγέρα. Άλλα ήταν σαπισμένα κάτω στη **νοτισμένη** γη, άλλα πεθαμένα μόλις στέκονταν στα απογυμνωμένα κλαριά.

βρεγμένη

Πώς το καταλαβαίνω;

— Τι είναι ο κύκλος της ζωής; Μήπως ξέρει κανένας; ρώτησε ο δάσκαλος.

— Τον κύκλο της ζωής τον ξέρετε, γιατί τον αντικρίζετε όλοι κάθε μέρα, επέμενε.

— Εδώ πάνω ζούμε, είπε, εμείς, τα ζώα. Εδώ πετούν τα έντομα, τα πουλιά, εδώ φυτρώνουν τα φυτά! Κι εδώ η θάλασσα, που μέσα της ζουν τα ψάρια και τα φυτά του βυθού. Το φυτό παίρνει από τη γη ό,τι του χρειάζεται, για να ζήσει και να μεγαλώσει, έτσι;

— Και πάει η αγελάδα και τρώει το φυτό και παίρνει με τη σειρά της όλες τις ουσίες που της δίνει η γη, είπε ο Θανάσης.

— Και ο άνθρωπος τρώει την αγελάδα ή πίνει το γάλα της και παίρνει και αυτός ό,τι του χρειάζεται, είπε η μαυρομάτα η Χριστίνα.

— Είστε σπουδαία παιδιά, ομολόγησε ο δάσκαλος. Και τώρα, όταν σαπίσει το φυτό ή πεθάνει το ζώο, τι γίνεται; Τίποτα δε χάνεται, παιδιά. Όλα ξαναγυρίζουν στη μητέρα γη και γίνονται λίπασμα για το καινούργιο το φυτό. Αυτός ο κύκλος είναι...

— Ο κύκλος της ζωής! φώναξαν τα παιδιά.

— Είστε σπουδαία παιδιά! είπε ο δάσκαλος. Οι πλαστικές, όμως, ύλες, τα χημικά κατάλοιπα, τα εντομοκτόνα, τα απορρυπαντικά δεν τρώγονται από κανέναν ζωντανό οργανισμό, ούτε διαλύονται μέσα στη φύση. Το καταλάβατε αυτό;

Τα παιδιά δεν απάντησαν. Ο δάσκαλος πήρε ένα ξυλαράκι, έβγαλε ένα κουτί σπέρτα και του έβαλε φωτιά. Κάηκε το ξυλαράκι, έγινε στάχτη, τη φύσηξε ο δάσκαλος. Η στάχτη διαλύθηκε στον αέρα, όμως έπεσε και λίγη κάτω στο χώμα. Έπειτα έβγαλε από την τσέπη του ένα πλαστικό πιρουνάκι.

— Αυτό το πλαστικό, αν το θάψουμε στη γη, δε θα γίνει ένα με το χώμα, είπε.

— Να το κάψουμε! πρότεινε η Χριστίνα.

— Θα μολύνουμε την ατμόσφαιρα, εξήγησε ο δάσκαλος. Δε θα έχουμε οξυγόνο.

Τα παιδιά άκουγαν ζαλισμένα.

— Κι η θάλασσα έγινε ο σκουπιδότοπος του πολιτισμού μας. Έτσι, πολλά ψάρια και φυτά πεθαίνουν.

— Δηλαδή... **χανόμαστε**, ψέλλισε η Χριστίνα.

— Κάτι πρέπει να γίνει, είπε σκεπτικά ο Θανάσης.

Αυτό περίμενε ο δάσκαλος. Πετάχτηκε πάνω ενθουσιασμένος.

— Μπράβο, Θανάση! Όχι **σκύψιμο το κεφάλι** και απογοήτευση! Κάτι πρέπει να γίνει...

Γαλάτεια Γρηγοριάδου Σουρέλη, «Εμένα με νοιάζει» [διασκευή]

1 Κυκλώνω τη σωστή απάντηση:

Η ιστορία εξελίσσεται...

- α) στον δρόμο για το σχολείο.
- β) στην αίθουσα του σχολείου.
- γ) στην αυλή του σχολείου.
- δ) στην εξοχή.

Ποια φράση δεν ταιριάζει με το κείμενο;

- α) Οι μαθητές άκουγαν με προσοχή τον δάσκαλο.
- β) Οι μαθητές αδιαφορούσαν για τον δάσκαλο.
- γ) Ο δάσκαλος μιλούσε με πάθος στα παιδιά.
- δ) Οι μαθητές δε γνώριζαν τι είναι ο κύκλος της ζωής.

Η συζήτηση του δασκάλου με τα παιδιά αναφέρεται:

- α) στη ρύπανση της γης.
- β) στον κύκλο της ζωής και στη μόλυνση της ατμόσφαιρας.
- γ) στον κύκλο της ζωής και στη ρύπανση της θάλασσας.
- δ) στον κύκλο της ζωής και στη ρύπανση της γης.

Ποια λέξη θεωρείς συνώνυμη της λέξης «βροντερή»:

- α) βραχνή
- β) δυνατή
- γ) αυστηρή
- δ) συγκινητική

Πώς θα χαρακτήριζες τον δάσκαλο;

- α) Αυστηρό και τυπικό
- β) Ανυπόμονο και απαισιόδοξο
- γ) Επίμονο και δίκαιο
- δ) Παραστατικό και ευσυνείδητο

2 Σε ποια εποχή του χρόνου περίπου εξελίσσεται η ιστορία; Εντοπίζω και υπογραμμίζω στο κείμενο τις προτάσεις, που το φανερώνουν:

3 Συμπληρώνω το απόσπασμα του κειμένου με συνώνυμες λέξεις:

— Τι είναι ο κύκλος της ζωής; Μήπως (ξέρει) _____ κανένας; ρώτησε ο δάσκαλος. Τον κύκλο της ζωής τον ξέρετε, γιατί τον (αντικρίζετε) _____ όλοι (κάθε μέρα) _____, επέμενε. Τίποτα (δε χάνεται) _____, παιδιά. Όλα (ξαναγουρίζουν) _____ (στη μητέρα γη) _____ και γίνονται λίπασμα για το (καινούργιο) _____ φυτό.

4 Ποια είναι τα υλικά που δημιουργούν πρόβλημα στο περιβάλλον; Βάζω ☒ στα κατάλληλα κουτάκια.

απορρυπαντικά

υπολείμματα τροφών

εντομοκτόνα

πλαστικό

χαρτί

φύλλα

γυαλί

5 Περιγράφω σε μια παράγραφο την παρακάτω εικόνα. Ξεκινώ δίνοντας μια γενική περιγραφή της εικόνας. Στη συνέχεια, περιγράφω με λεπτομέρειες τι απεικονίζει. Στο τέλος, γράφω το συμπέρασμα που βγάζω.

Βοηθητικό λεξιλόγιο: ναυαγός, σχεδία, αυτοσχέδιος, ταλαιπωρημένος / ενθουσιασμένος / ανακουφισμένος / έκπληκτος, αντικρίζω, παρατηρώ, απορρίμματα, πετρελαιοκηλίδα, ρύπανση

Βρίσκω και υπογραμμίζω με **κόκκινο χρώμα** τη φράση του κειμένου, που περιέχει το μήνυμα της εικόνας αυτής.

6

Φτιάχνω μία ετικέτα για την προστασία του περιβάλλοντος, την οποία θα μπορούσα να την κολλήσω παντού!

